

4.3. Teisė būti (ne)pamirštam: kokias teisės ištrinti savo duomenis ribas nustato Europos Sąjungos Teisingumo Teismas?

Mykolo Romerio universiteto Mykolo Romerio teisės mokyklos
Tarptautinės ir Europos Sąjungos teisės institutas

Dr. Vitalija Tamavičiūtė

El. paštas: v.tamaviciute@mruni.eu

DOI: 10.13165/LT-19-01-17

Santrauka. Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (toliau – ESTT) priėmus sprendimą²³, įtvirtinusį fizinių asmenų „teisę būti pamirštam“ internete bei sugrąžinusį jiems bent dalies asmens duomenų naudojimo kontrolę, nemažai klausimų, susijusių su šios teisės praktiniu įgyvendinimu bei taikymo apimtimi, liko neatsakyta. Šiame straipsnyje apžvelgiamos „teisės būti pamirštam“ įtvirtinimo priežastys, paieškos variklių sukurtos priemonės šiai teisei įgyvendinti, identifikuojamos ESTT sprendime paliktos spragos, apsunkinančios fizinių asmenų galimybes veiksmingai pasinaudoti minėta teise. Analizuojant naujausius ESTT sprendimus, atkreipiamas dėmesys, kad ESTT ir šįkart nesiryžo imtis lyderystės ir pateikti valstybių narių institucijoms reikiamas gaires, netgi priešingai – atvėrė galimybes skirtingam asmens duomenų apsaugos standartui plėtotis atskirose valstybėse narėse.

Reikšminiai žodžiai: teisė būti pamirštam, teisė ištrinti duomenis, asmens duomenų apsauga.

Įvadas

„Teisė būti pamirštam“ Europos Sąjungoje galima pasinaudoti jau nuo 2014 m.²⁴, tačiau šios teisės veiksmingumas iš esmės buvo paliktas paieškos variklių, tokių kaip „Google“, „Yahoo“ ar „Bing“, rankose. ESTT gairių, kokia informacija turėtų būti šalinama tenkinant asmens prašymą ir kokia apimtimi prieiga prie tokios informacijos turėtų būti ribojama, pateikti neskubėjo.

Praėjus daugiau kaip penkeriems metams po teisės prašyti pašalinti „neadekvačią, ne(be)reikšmingą arba perteklinę“ informaciją suteikimo, 2019 m. rugsėjo 24 d. ESTT priėmė sprendimus *Google v CNIL*²⁵ ir *GC ir kt.*²⁶ bylose, kuriais pateikė naujų įžvalgų apie „teisės būti pamirštam“ taikymą. „Google“ šį sprendimą pavadino svarbia savo, taip pat visuomenės saviraiškos, informacijos, susirašinėjimo ir spaudos laisvės pergale. Tačiau detalesnė ESTT sprendimų analizė atskleidžia, kad vienareikšmiškai šių sprendimų „Google“ pergale laikyti nereikėtų, o patys sprendimai veikiau laikytini praleista proga sustiprinti asmens duomenų apsaugą skaitmeniniame pasaulyje.

Šiame straipsnyje analizuojant ESTT praktiką bei aktualų teisinį reguliavimą siekiama apžvelgti „teisės būti pamirštam“ įtvirtinimo poreikį ir priežastis, identifikuoti ESTT sprendime, įtvirtinusiame šią teisę, paliktas spragas ir įvertinti, kaip šias spragas eliminavo (jei eliminavo) minėti naujausi ESTT sprendimai.

23 ESTT 2014 m. gegužės 13 d. sprendimas byloje *Google Spain SL ir Google Inc. prieš Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) ir Mario Costeja González Audiencia Nacional*, Nr. C131/12, EU:C:2014:317.

24 *Ibid.*

25 ESTT 2019 m. rugsėjo 24 d. sprendimas byloje *Google LLC prieš Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*, Nr. C-507/17, ECLI:EU:C:2019:772.

26 ESTT 2019 m. rugsėjo 24 d. sprendimas byloje *GC ir kt. prieš Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*, Nr. C-136/17, ECLI:EU:C:2019:773.

Rengiant straipsnį Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, ESTT jurisprudencijos, mokslinės literatūros analizei buvo naudojami dokumentų analizės, sisteminis, loginis ir teleologinis metodai; analitinis-kritinis metodas pasitelktas analizuojant paieškos variklių skelbiamą statistinę informaciją apie „teisės būti pamirštam“ praktinį įgyvendinimą.

4.3.1. „Teisė būti pamirštam“: ištakos ir turinys

„Teisė būti pamirštam“ pirmą kartą paminėta 2014 m. gegužės 13 d. ESTT sprendime *Google Spain* byloje.²⁷ ESTT įpareigojo paieškos variklius, tokius kaip „Google“, „Yahoo“ ar „Bing“, tenkinant fizinio asmens prašymą iš rezultatų sąrašo, rodomo atlikus paiešką pagal jo vardą ir pavardę, ištrinti nuorodas į tinklalapius, kuriuose pateikiami su juo susiję asmens duomenys, jei ši informacija, pasak ESTT, tapo „neadekvati, ne(be)reikšminga arba perteklinė“. Kas gi privertė ESTT pakeisti, regis, nusistovėjusią taisyklę, kad internetas niekada nepamiršta bei, priešingai nei Europos Žmogaus Teisių Teismas²⁸, suteikti asmenims galimybę „būti pamirštiesiems“ ir kontroliuoti savo asmens duomenų naudojimą?

Europos Sąjungos ir nacionaliniai teisės aktai, reglamentavę asmens privatumo apsaugą ESTT sprendimo *Google Spain* priėmimo metu²⁹, nenumatė ir negalėjo numatyti tokios sparčios išmaniųjų technologijų ir interneto vystymosi eigos bei dėl šio vystymosi iškilusių asmens duomenų apsaugos problemų. Internetui, išmaniosioms technologijoms, bendravimui socialiniuose tinkluose ir informacijos „guglinimui“ tapus neatsiejama kasdienio gyvenimo dalimi, išaugo ne tik asmens duomenų viešinimo, rinkimo ir keitimosi jais mastas, bet ir prieigos prie šių duomenų galimybės. Prie globalios duomenų sklaidos prisidėjo ir paieškos varikliai, kurie pasitelkdami „paieškos vorus“ bei indeksavimo robotus internete paskelbtą informaciją analizuoja, rūšiuoja, kaupia, siekdami padėti jų vartotojams greitai surasti juos dominančią informaciją. Vos vienu spustelėjimu internete pagal fizinio asmens vardą ir pavardę tapo įmanoma gauti susistemintą internete paskelbtos su šiuo asmeniu susijusios informacijos apžvalgą, leidžiančią sudaryti gana išsamų asmens profilį. Be paieškos variklio šios informacijos nebūtų buvę įmanoma susieti arba tai būtų buvę labai sudėtinga padaryti, nes, skirtingai nei įprastas vartotojas, paieškos variklis geba saugoti ir apdoroti itin daug duomenų. Tokiu būdu kartą paties asmens arba trečiųjų asmenų apie jį paviešinta informacija virtualioje erdvėje ne tik išlieka neribotą laiką, tačiau ir bet kuris asmuo gali tokią informaciją itin lengvai ir greitai surasti bei panaudoti saviems tikslams. Asmuo tapo savo praeities klaidų, nesėkmių, skandalų, neapgalvotų žodžių ir poelgių, įvykdytų ar patirtų nelaimingų atsitikimų ar nusikaltimų įkaitu arba, kitaip tariant, „tapo tuo, ką „Google“ apie juos sako“³⁰. Taip išmaniosios technologijos „pakoregavo“ žmogui natūraliai būdingą savybę užmiršti ir apsinkino galimybę viską pradėti „nuo balto lapo“ – praeities faktai galėjo iškilti bet kuriuo metu ir paveikti kitų asmenų vertinimus bei priimamus sprendimus (pvz., sukliudyti įsidarbinti, siekti politinės karjeros, įvažiuoti į tam tikrą šalį ir kt.).

Google Spain byloje Ispanijos pilietis skundėsi, kad „Google“ paieškoje vis dar rodoma daugiau kaip dešimtmečio senumo informacija, kad jo turtas buvo parduodamas iš varžytynių dėl išiskolinimo, nors skola vėliau buvo padengta ir nebėra jokio poreikio šią istoriją toliau minėti. ESTT,

27 *Google Spain* byla, *supra note* 23.

28 Žr. *Węgrzynowski ir Smolczewski v. Lenkija*, Nr. 33846/07, EŽTT 2013 m. liepos 16 d. sprendimą, kuriame nepripažinta „teisė būti pamirštam“ konvencijos lygmeniu. Teismas konstatavo, kad „turi būti pateiktos ypač svarios priežastys, siekiant riboti visuomenės prieigą prie informacijos“ (parag. 57).

29 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, *OJ L 281*, 23.11.1995, p. 31–50. *Pastebėtina*, kad Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (žr. išnašą toliau) projektas ESTT sprendimo priėmimo metu jau buvo svarstomas ES institucijose.

30 Megan Angelo. *You Are What Google Says You Are*, *žiūrėta* 2019-11-15, <http://www.wired.com/business/2009/02/you-are-what-go/>.

pripažindamas radikalius išmaniųjų technologijų ir interneto vystymosi, visuomenės bendravimo pokyčius, atliepdamas vis didėjančių visuomenės susirūpinimą savo privatumo atkūrimu ir tuo, kad asmens duomenys virtualioje erdvėje būtų naudojami tinkamai, išaiškino, kad interneto paieškos sistemos valdytojas iš sąrašo, kuriame pateikiama informacija apie Ispanijos pilietį, turi pašalinti nuorodą apie šio asmens turto pardavimą iš varžytynių. Taip ESTT įtvirtino asmens teisę reikalauti pašalinti savo asmeninius duomenis internete, dar vadinamą „teise būti pamirštam“, ir tokiu būdu bent iš dalies grąžino asmenims jų privatumo kontrolę, t. y. teisę patiems spręsti, ką apie juos galima būtų rasti internete.

Ši teisė, vėliau įtvirtinta ir Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (toliau – BDAR)³¹, nėra absoliuti ir nesąlygoja atitinkamos informacijos pašalinimo iš originaliųjų šaltinių, t. y. tiesiogiai iš svetainių, kuriose ji paskelbta, – įgyvendinant šią teisę informacija pašalinama tik iš paieškos variklio pateikiamų rezultatų sąrašo ir taip apribojamas šios informacijos prieinamumas bei sklaida. ESTT pabrėžė, kad asmens teisė prašyti, jog atitinkama informacija nebebūtų pateikiama visuomenei įtraukiant šią informaciją į paieškos variklio pateikiamą rezultatų sąrašą, nėra siejama su kokiu nors neigiamu poveikiu asmens interesams ir yra viršesnė ne tik už paieškos variklio eksploatuotojo ekonominę interesą, bet ir už visuomenės interesą turėti prieigą prie šios informacijos atlikus paiešką pagal šio asmens vardą ir pavardę. Tik konkrečiam atvejui būdingos aplinkybės (pvz., profesinis aplaidumas, neišnykęs teistumas, asmens padėtis viešajame gyvenime³²), dėl kurių atitinkama informacija yra aktuali visuomenei, gali sąlygoti prioriteto suteikimą konkuruojančiam visuomenės interesui turėti prieigą prie šios informacijos asmens privatumo atžvilgiu.³³ Taigi asmens prašymo pašalinti informaciją atmetimas yra veikiau taisyklės išimtis, jei informacija nėra susijusi su viešuoju visuomenės interesu. Kita vertus, ESTT taip pat pripažįsta, kad anksčiau minėtas pusiausvyros tarp konkuruojančių interesų vertinimo rezultatas valstybėse narėse gali skirtis³⁴ bei kad daugelis trečiųjų valstybių „teisės būti pamirštam“ nepripažįsta apskritai.

4.3.2. *Google Spain* sprendimo spragos

Vis dėlto palankiai duomenų apsaugos specialistų sutiktas ir saviraiškos bei informacijos laisvės šalininkų kritikuotas *Google Spain* sprendimas buvo stebėtinai lakoniškas ir paliko nemažai „pilkųjų zonų“ bei neatsakytų klausimų, svarbių šiais aspektais.

Pirma, procedūros teisėtumo bei skaidrumo: ESTT suteiktos teisės įgyvendinimas praktiškai paliktas paieškos variklių rankose ir jų nuožiūrai kiekvienu atveju atskirai vertinti, kokia informacija laikytina „neadekvačia, ne(be)reikšminga arba pertekline“ ESTT sprendimo prasme. ESTT neatskleidė sprendime panaudotų vertinamųjų terminų „neadekvati, ne(be)reikšminga arba perteklinė“ turinio, nepateikė paieškos varikliams jokių vertinimo gairių, kurios padėtų išlaikyti pusiausvyrą tarp konkuruojančių interesų – asmens teisės į privatumą ir visuomenės teisės į informaciją.

Antra, asmenų, kurių teisės ir teisėti interesai paveikiami naudojantis teise pašalinti asmens duomenis (pirmiausia asmenys, paskelbę prašomą pašalinti iš rezultatų sąrašo informaciją), ap-

31 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), *OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88*, 17 straipsnis.

32 Atkreiptinas dėmesys, kad „vaidmuo viešajame gyvenime“ suprantamas itin plačiai ir apima ne tik politikus, valstybės pareigūnus, bet ir verslo bei reguliuojamųjų profesijų atstovus (žr. 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės gaires, p. 13, žiūrėta 2019-11-20, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_en.pdf).

33 *Google Spain* byla, *supra note 23*, 99 p.

34 *Google Spain* byla, *supra note 23*, 81 p. Skirtumus, be kita ko, lemia valstybių narių nustatytos išimtys pagal Direktyvos 95/46 9 straipsnį ir BDAR 85 straipsnį, kai asmens duomenys yra tvarkomi žurnalistikos arba akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais. Lietuvoje šios išimtys numatytos visam III BDAR skyriui.

saugos: kaip minėta, asmuo, prašantis pašalinti informaciją iš paieškos rezultatų, neprivalo savo prašymo motyvuoti, įgyvendinant „teisę būti pamirštam“ informacija iš originaliųjų šaltinių nėra ištrinama, taip pat nėra numatyta pareiga išklausti informaciją paskelbusius asmenis atliekant šią procedūrą.

Trečia, „teisės būti pamirštam“ taikymo teritoriniu atžvilgiu, t. y. ar ši teisė taikytina lokaliu, regioniniu (ES) ar globaliu mastu (pavyzdžiui, ar Lietuvos piliečiui kreipusis dėl informacijos ištrynimo į „Google“ ši informacija iš rezultatų sąrašo turėtų būti panaikinta tik domene google.lt, ar ir iš kitų domeno vardo plėtinių – google.eu ar google.com).

Įgyvendindami ESTT sprendimą daugelis paieškos variklių įsidiėgė asmenų užklausų dėl informacijos pašalinimo procedūras. Pavyzdžiui, „Google“ sukūrė internetinę informacijos pašalinimo užklausos formą³⁵ ir pasitelkęs iš akademikų, žiniasklaidos, duomenų apsaugos institucijų, visuomenės atstovų bei techninių specialistų sudarytą patariamąją tarybą nustatė šių užklausų vertinimo kriterijus³⁶, skelbia nuolat atnaujinamą užklausų vertinimo apžvalgą ir kasmetinę skaidrumo ataskaitą³⁷. Pasak „Google“, tenkinama 23–52 proc. užklausų³⁸, iš kurių tik maža dalis ginčytino pobūdžio, todėl tik apie 0,3 proc. sprendimų yra ginčijami.

Vis dėlto, įvertinus tai, kad sudėtinga konkuruojančių interesų pusiausvyros paieška palikta privačių komercinių subjektų – paieškos variklių rankose bei siekiant užkirsti kelią netinkamai praktikai formuotis, tolesnės ESTT gairės šiuo klausimu yra itin vertingos.

4.3.3. Naujausia ESTT jurisprudencija ir ateities perspektyvos

2019 m. rugsėjį ESTT priėmė sprendimus, kuriuose nagrinėjo teritorinio „teisės būti pamirštam“ taikymo ir užklausų vertinimo, kai jų objektas yra jautrus asmens duomenys, klausimus.

Pirmajame, *Google v CNIL*, sprendime ESTT konstatavo, kad paieškos variklis privalo pašalinti nuorodas iš savo sistemos versijų, apimančių visas valstybes nares, t. y. Europos Sąjungos mastu, o ne globaliai, kaip to iš „Google“ reikalavo Prancūzijos duomenų apsaugos institucija CNIL, ir kartu imtis priemonių, kurios leistų veiksmingai užtikrinti, kad interneto vartotojai, esantys vienoje iš valstybių narių, negalėtų „apeiti“ sistemos ir gauti prieigos prie ištrintų nuorodų pateikdami paiešką kitoje sistemos versijoje. ESTT savo sprendimą grindė tuo, kad priimdamas BDAR Sąjungos teisės aktų leidėjas įtvirtino teisės į privataus gyvenimo gerbimą ir į asmens duomenų apsaugą pusiausvyrą, o daugelyje trečiųjų valstybių teisė reikalauti pašalinti nuorodą neegzistuoja arba dėl šios teisės laikomasi kitokio požiūrio³⁹ ir šiuo metu pagal Europos Sąjungos teisę (BDAR) nereikalaujama, kad „teisė būti pamirštam“ būtų taikoma globaliai ir atitinkamai nuorodų pašalinimas apimtų visas paieškos sistemos versijas. Tačiau, kita vertus, ESTT sprendime konstatavo ir tai, kad nuorodų pašalinimas iš visų paieškos sistemos versijų nėra draudžiamas, todėl valstybės narės priežiūros arba teisminė institucija išlaiko kompetenciją, atsižvelgdama į nacionalinius pagrindinių teisių apsaugos standartus, prireikus nurodyti paieškų varikliui pašalinti nuorodas iš visų jo sistemos versijų.⁴⁰ Tai reiškia, kad nors ESTT eliminavo galimybę šiuo metu „teisę būti pamirštam“ taikyti globaliai BDAR pagrindu, jis drauge palieka atviras duris tokiai galimybei valstybių narių nacionalinių teisės aktų pagrindu. Kai kurių valstybių narių duomenų apsaugos institucijos,

35 Asmens informacijos pašalinimo užklausos forma, žiūrėta 2019-11-15, https://www.google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&visit_id=637133193532159522-1981231519&hl=lt&rd=1.

36 The Advisory Council to Google on the Right to be Forgotten, žiūrėta 2019-11-15, <https://archive.google.com/advisory-council/>.

37 „Google“ skaidrumo ataskaita, žiūrėta 2019-11-15, <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview>.

38 Procentas valstybėse narėse skiriasi: visoje ES kartu – apie 46 proc., o, pavyzdžiui, Lietuvoje – 37 proc. (žr. statistiką Skaidrumo ataskaitoje, žiūrėta 2019-11-15 <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview>).

39 *Google v CNIL*, *supra note* 25, parag. 59 ir 61.

40 *Ibid.*, parag. 70–72.

tarp jų – Prancūzijos CNIL, jau pareiškė ketinanti naudotis šia teise ir reikalauti iš „Google“ pašalinti duomenis globaliai iš visų sistemos versijų, nes „geografinio blokavimo“ technikos nelaiko „veiksminga užtikrinimo priemone“ *Google v CNIL* sprendimo prasme. Atitinkamai ir Lietuvos valstybinė duomenų apsaugos inspekcija turės įvertinti savo poziciją šiuo klausimu. Vis dėlto tai, kad ESTT paliko galimybę formuotis skirtingai valstybių narių praktikai, vertintina neigiamai – vargu ar tai dera su BDAR dvasia, be to, valstybių narių institucijoms individualiai bus gana sunku pagrįsti globalaus duomenų pašalinimo reikalavimą konkrečiu atveju ir ESTT praktikos gairės, kokiais atvejais tai galėtų būti pateisinama, būtų itin reikalingos.

Antrajame, *GC ir kt. v CNIL*, sprendime ESTT nagrinėjo „teisės būti pamirštam“ taikymą specialių kategorijų asmens duomenų⁴¹ atvejais. Šioje byloje keturi asmenys prašė „Google“ savo paieškos rezultatuose nerodyti nuorodų į svetaines, kuriose yra straipsnių ar turinio, kurį apie juos paskelbė trečiosios šalys: satyrinis vietos politiko montažas; straipsnis, kuriame vienas iš asmenų buvo apibūdintas kaip Scientologijos bažnyčios viešųjų ryšių pareigūnas; teisminis verslininko ir politiko tyrimas; straipsnis apie teistumą už nepilnamečių seksualinį prievartavimą. „Google“ atsisakė patenkinti prašymus, teigdamas, kad duomenys yra svarbūs visuomenės interesams. ESTT nurodė, kad „Google“, kaip ir kiti duomenų tvarkytojai, privalo gauti asmenų sutikimą jų duomenims tvarkyti. Tačiau, įvertinęs paieškos variklių veiklos specifiką, ESTT pripažino, kad praktikoje nebus įmanoma gauti sutikimus prieš duomenų apdorojimą. Todėl vartotojai pirmiausia turi informuoti „Google“ apie asmeninius duomenis ir prašyti juos pašalinti iš rezultatų, o „Google“ nesutikimo pašalinti atveju – pagrįsti visuomenės prieigos prie šių duomenų poreikį ir asmens duomenų tvarkymo tikslus. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju duomenys yra itin jautrūs, ESTT nurodo, kad paieškos variklis turėtų asmens prašymą tenkinti, nebent vieša prieiga prie šių duomenų yra „neišvengiamai būtina“⁴². Papildomai ESTT pažymėjo, kad skelbiant informaciją apie baudžiamąjį ar civilinį procesą privalo informaciją paieškos rezultatuose sudėlioti taip, kad pirmiausia būtų prieinamos nuorodos apie proceso baigtį, t. y. pirmumą teikti aktualiai informacijai.⁴³

Aukščiau aptarti ESTT sprendimai patvirtina, kad apribodamas paieškos variklių pareigą pašalinti asmens duomenis iš paieškos rezultatų ESTT paisė Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių suvereniteto ir atsižvelgė į tai, kad daugelyje trečiųjų valstybių „teisė būti pamirštam“ neegzistuoja ir pirmenybė teikiama visuomenės teisei į informaciją. Nors toks ESTT požiūris iš esmės sveikintinas ir sprendimas nesiekti ekstrateritorinio Europos Sąjungos teisės taikymo, ypač nesant tam aiškaus pagrindo Europos Sąjungos teisės aktuose, suprantamas, vis dėlto ESTT neturėjo nuvertinti to, kad prieiga prie informacijos apie Europos Sąjungos pilietį trečiojoje šalyje gali turėti šiam asmeniui tiesioginių neigiamų pasekmių. Užuoat apsiribojęs formaliais teiginiais, kad „nuorodų pašalinimas iš visų paieškos sistemos versijų nėra draudžiamas“ ir kad *valstybės narės priežiūros arba teisminė institucija* išlaiko kompetenciją prireikus įpareigoti paieškų variklį pašalinti nuorodas globaliai, ESTT turėjo imtis lyderystės ir pateikti valstybėms narėms gaires, kada ekstrateritorinis „teisės būti pamirštam“ taikymas būtų pateisinamas bei kaip surasti tinkamą pusiausvyrą tarp konkuruojančių asmens privatumo apsaugos ir visuomenės teisės į informaciją interesų ir nepalikti galimybės skirtingam asmens duomenų apsaugos standartui vystytis atskirose valstybėse narėse. Esant tokiai situacijai belieka stebėti, kiek aktyvios bus valstybių narių institucijos gindamos savų piliečių teises ir kiek jos sugebės paskatinti ESTT tolesnei diskusijai šiuo klausimu.

41 BDAR 8 ir 9 straipsniai.

42 *GC ir kt. v CNIL*, *supra* note 26, parag. 68.

43 *Ibid.*, parag. 76.

Išvados

1. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, įtvirtindamas asmens teisę reikalauti pašalinti savo asmeninius duomenis internete, atsižvelgė į radikalius išmaniųjų technologijų ir interneto vystymosi, visuomenės bendravimo pokyčius. Suteikdamas asmenims galimybę „būti pamirštiesiems“ ir kontroliuoti savo asmens duomenų naudojimą, Teismas siekė pakeisti paieškos variklių, tokių kaip „Google“, „Yahoo“ ar „Bing“, požiūrį į asmens privatumą ir bent iš dalies grąžino asmenims jų privatumo kontrolę.
2. „Teisė būti pamirštam“ nėra absoliuti ir nesąlygoja atitinkamos informacijos pašalinimo iš originalių šaltinių, ji apsunkina šios informacijos prieinamumą bei sklaidą eliminuojant ją iš paieškos variklių pateikiamo rezultatų sąrašo. Kad duomenis būtų galima pašalinti, jie turi būti „neadekvatūs, ne(be)reikšmingi arba pertekliniai“. Tik konkrečiam atvejui būdingos aplinkybės (pvz., profesinis aplaidumas, neišnykęs teistumas, asmens padėtis viešajame gyvenime) gali lemti prioriteto suteikimą konkuruojančiam visuomenės interesui turėti prieigą prie šios informacijos asmens privatumo atžvilgiu.
3. Šios teisės įgyvendinimas praktiškai paliktas paieškos variklių rankose ir jų nuožiūrai kiekvienu atveju atskirai vertinti, kokia informacija laikytina „neadekvačia, ne(be)reikšminga arba pertekline“. Teismas nepateikė paieškos varikliams jokių vertinimo gairių, kurios padėtų išlaikyti pusiausvyrą tarp konkuruojančių interesų – asmens teisės į privatumą ir visuomenės teisės į informaciją.
4. Teismas eliminavo galimybę šiuo metu „teisę būti pamirštam“ taikyti globaliai – paieškos variklis privalo pašalinti nuorodas tik iš savo sistemos versijų, apimančių visas valstybes nares, t. y. Europos Sąjungos mastu. Drauge Teismas nurodė, kad „nuorodų pašalinimas iš visų paieškos sistemos versijų *nėra draudžiamas*“ ir kad *valstybės narės priežiūros arba teisminė institucija*, atsižvelgdama į nacionalinius pagrindinių teisių apsaugos standartus, išlaiko kompetenciją prireikus įpareigoti paieškų variklį pašalinti nuorodas globaliai, tokiu būdu atverdama duris skirtingam asmens duomenų apsaugos standartui plėtotis atskirose valstybėse narėse.